

ETNINĖS KULTŪROS GLOBOS TARYBA

Biudžetinė įstaiga, J. Tumo-Vaižganto g. 4-1, LT-01108 Vilnius, tel. (8 5) 210 7161, faks. (8 5) 210 7160, el. p. info@ekgt.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188756614

Lietuvos Respublikos kultūros ministerijai

2022-02-01 Nr. S-22
Į 2022-01-18 Nr. S2-120

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS DAINŲ ŠVENČIŲ ĮSTATYMO NR. X-1334 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO DERINIMO

Etninės kultūros globos taryba (toliau – Taryba), išnagrinėjusi derinimui pateiktą Lietuvos Respublikos dainų švenčių įstatymo Nr. X-1334 pakeitimo įstatymo projektą ir šiuo projektu nauja redakcija dėstomą Lietuvos Respublikos dainų ir šokių švenčių tradicijos įstatymą (toliau – Įstatymo projektas), teikia šias išvadas ir pasiūlymus dėl Įstatymo projekto tobulinimo:

1. Taryba teigiamai vertina naują Įstatymo projekto variantą, kuris, lyginant su 2020 m. pateiktu pirminiu variantu, papildė terminu „etninė kultūra“, panaudotu 2 straipsnyje apibrėžiant sąvokas „Lietuvos dainų šventė“ ir „Lietuvos moksleivių dainų šventė“, 3 straipsnyje įvardijant Dainų ir šokių švenčių tradicijos išsaugojimo tikslą, 4 straipsnio 2 dalyje apibūdinant Folkloro dieną.

2. Kelia abejonių sąvokos „meno kolektyvas“ apibrėžimas, apsiribojantis vien mėgėjų ar profesionalaus scenos meno kolektyvais, nepaminint etnokultūrinių kolektyvų, kuriems priskirtini ne kartą Įstatymo projekte įvardijami folkloro ansambliai. Jau daugelį metų vykstantis jų tapatinimas su mėgėjų menu yra nepagrįstas, nes aukščiausio lygmens etninės kultūros kolektyvai negali būti priskiriami nei mėgėjų, nei profesionaliam menui, nors taip pat savo srityje pasižymi specifiniu profesionalumu, aukšta kompetencija – kai kurie etninės kultūros puoselėtojai yra tiesioginiai tradicijų tęsėjai (kurie yra geriausi tradicijų žinovai), kiti įgijo tyrimais grindžiamą gilų etninės kultūros išmanymą ir autentiškų pavyzdžių pagrindų išugdytus įgūdžius. Atkreiptinas dėmesys, kad Įstatymo projekte pateiktame „meno kolektyvas“ apibrėžime nurodomas vien scenos menas, kai etninės kultūros kolektyvų veikla nėra susijusi tik su scena ir koncertiniais pasirodymais. Be to, įstatymu apibrėžta sąvoka „meno kolektyvas“ gali būti naudojama ne tik dainų ir šokių švenčių kontekste, todėl siūlytume apibrėžime atsisakyti sąsajos vien su šiomis šventėmis, tuo labiau, kad Įstatymo projekte yra atskiras 16 straipsnis „Dainų švenčių dalyviai“. Todėl siūlome koreguoti 2 straipsnyje sąvokos „meno kolektyvas“ apibrėžimą, įtraukiant etninės kultūros kolektyvus, arba folkloro ansamblius, atsisakant scenos meno, dainų ir šokių švenčių akcentavimo:

„8. Meno kolektyvas – etninės kultūros, mėgėjų ar profesionaliojo scenos meno kolektyvas, dalyvaujantis dainų ir šokių švenčių tradiciją palaikančiose veiklose.“

Arba:

„8. Meno kolektyvas – folkloro ansamblis, mėgėjų ar profesionaliojo scenos meno kolektyvas, dalyvaujantis dainų ir šokių švenčių tradiciją palaikančiose veiklose.“

3. Atkreipiame dėmesį, kad Įstatymo projekte sąvoka „meno kolektyvas“ naudojama tik 2 straipsnyje apibrėžiant sąvoką „Regioninė dainų šventė“, 8 straipsnyje – Užsienio reikalų ministerijos funkcijas, 10 straipsnyje – savivaldybių funkcijas, 11 straipsnyje – aukštųjų mokyklų funkcijas, o 16 straipsnyje – dainų švenčių dalyvius. Kituose straipsniuose naudojamas tik terminas „mėgėjų meno kolektyvas“ (kurio sąvoka įstatymu lieka neapibrėžta) – 6 straipsnyje apibrėžiant Kultūros ministerijos ir Lietuvos nacionalinio kultūros centro funkcijas, o 7 straipsnyje – Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos bei jos įgaliotos institucijos funkcijas. Siūlome suvienodinti ir visur naudoti tik sąvoką „meno kolektyvas“.

4. Taip pat siūlome keisti 17 straipsnio „Kategorijų suteikimas mėgėjų meno kolektyvams“ pavadinimą ir atitinkamai turinį – vietoj „mėgėjų meno kolektyvų“ įrašant „**etninės kultūros ir mėgėjų meno kolektyvus**“, arba „**folkloro ansamblius ir mėgėjų meno kolektyvus**“. Atkreipiame dėmesį, kad šio straipsnio 2 dalyje minima kultūros ministro kartu su švietimo, mokslo ir sporto ministru tvirtinama kategorijų suteikimo mėgėjų meno kolektyvams tvarka turėtų pakeisti kultūros ministro 2008 m. kovo 17 d. įsakymu Nr. IV-145 patvirtintus *Kategorijų suteikimo mėgėjų meno kolektyvams pagal meninį lygį, veiklą ir pasiektus rezultatus nuostatus*, todėl siūlome kartu su Įstatymo projektu teikti tvirtinimui ir minėtą naują kategorijų suteikimo meno kolektyvams tvarką.

5. Siūlome tobulinti 2 straipsnyje sąvokos „Regioninė dainų šventė“ apibrėžimą, kuriame, skirtingai negu sąvokų „Lietuvos dainų šventė“ ir „Lietuvos moksleivių dainų šventė“ apibrėžimuose, nebelieka termino „etninė kultūra“ ir nurodomas vien *tęstinių prioritetinių mėgėjų meno renginių sąrašas*. Taryba ne kartą siūlė atskirti mėgėjų meno ir etninės kultūros prioritetinius renginius, kadangi jie pasižymi skirtingu pobūdžiu, ir sudaryti atskirus šių dviejų sričių sąrašus, taip pat siūlė Lietuvos kultūros tarybai šalia programos „Tęstiniai mėgėjų meno renginiai“ išskirti naują programą „Tęstiniai etninės kultūros renginiai“. Todėl aptariamą sąvoką siūlome apibrėžti taip:

„**10. Regioninė dainų šventė** – dainų šventė, organizuojama Lietuvos nacionalinio kultūros centro ir kelių savivaldybių, išryškinanti bei stiprinanti regiono ar vietovės tapatybę, kurioje dalyvauja regiono savivaldybių meno kolektyvai, o šventė yra įtraukta į Lietuvoje rengiamų tęstinių prioritetinių **etninės kultūros ir mėgėjų meno renginių sąrašą sąrašus** ar Lietuvos nacionalinio kultūros centro veiklos einamųjų metų planą.“

6. Labai svarbus klausimas – dainų švenčių dalyvių veiklos finansavimas. Svarbiausi veikėjai, be kurių dainų šventės neįvyktų – folkloro ansambliai ir mėgėjų meno kolektyvai, tačiau ne visi meno kolektyvų vadovai gauna atlygį (tai ypač būdinga Vilniaus folkloro ansambliams), o ir išlaikomi iš savivaldybių biudžetų vadovai gauna itin mažus atlyginimus. Kol kas folkloro ansamblių ir mėgėjų meno kolektyvų veikla iš inercijos vyksta vedina Sąjūdžio laikais išaugusio patriotiškumo, tačiau pastaruoju metu šios nuostatos nėra tokios stiprios. Gali būti, kad po kelių metų susidursime su rimtu iššūkiu – folkloro ansamblių ir mėgėjų meno kolektyvų stygiumi, kurį nulems šių kolektyvų finansavimo stoka. Todėl siūlome vadovautis Estijos ir Latvijos pavyzdžiu užtikrinant visų aukščiausios kategorijos folkloro ansamblių ir mėgėjų meno kolektyvų vadovų darbo apmokėjimą, bendradarbiaujant ministerijoms su Lietuvos nacionaliniu kultūros centru ir savivaldybėmis. Įstatymo projekte siūlome papildyti 6 ir 20 straipsnius, įtvirtinant dainų šventėse dalyvaujančių folkloro ansamblių ir mėgėjų meno kolektyvų vadovų darbo apmokėjimą.

Siūlome papildyti 6 straipsnio 1 dalyje nustatytas Kultūros ministerijos funkcijas:

„4) „kartu su Švietimo, mokslo ir sporto ministerija rengia ir tvirtina **folkloro ansamblių ir mėgėjų meno kolektyvų skatinimo tvarką, įtvirtinant joje atlygį kolektyvų vadovams, kolektyvų premijavimą, pagerbimą ir kitas skatinimo priemones**;“.

Siūlome pakoreguoti ir papildyti 20 straipsnio 2 dalį:

„2. Reikiamos lėšos **folkloro ansamblių ir mėgėjų meno kolektyvų skatinimo tvarkos įgyvendinimui** ir **pasiruošimo** dainų švenčių šventėms organizavimui numatomos dainų ir šokių švenčių tradicijos išsaugojimą užtikrinančių institucijų asignavimuose.“.

7. Atkreipiame dėmesį, kad 16 straipsnio 3 dalyje nurodyta dainų švenčių dalyvių atrankos pabaiga „ne vėliau kaip likus 3 mėnesiams iki dainų šventės“ yra netinkama, kadangi savivaldybės turėtų ne mažiau kaip prieš 6 mėnesius iki dainų šventės žinoti atrinktus dainų šventei kolektyvus, kad galėtų jų veiklos finansavimą numatyti savivaldybių biudžetuose (kurie tvirtinami sausio–vasario mėn., tačiau iki šiol apie dainų švenčių dalyvių skaičių ir papildomus poreikius būdavo pranešama tik balandžio–gegužės mėn.). Todėl siūlome tobulinti 16 straipsnio 3 dalį:

„3. Dainų švenčių dalyvių atranka prasideda ne vėliau kaip likus metams ir baigiasi ne vėliau kaip likus ~~3~~ **6** mėnesiams iki dainų šventės.“.

Tarybos pirmininkė

Dalia Urbanavičienė